

Lakialoite LA 27/2021 vp

Mia Laiho kok ym.

Lakialoite laiksi rikoslain 23 luvun 9 §:n sekä pakkokeinolain 9 luvun 2 §:n muuttamisesta

Eduskunnalle

ALOITTEEN PÄÄASIALLINEN SISÄLTÖ

Lakialoitteessa esitetään, että rikoslain (39/1889) 23 luvun 9 § muutetaan siten, että liikennejuopumuksesta voidaan tuomita ajoneuvon kuljettaja sakkoon tai vankeuteen, jos hän nautittuaan alkoholia tai muita päihteitä ajaa moottoritonta ajoneuvoa, moottorilla varustettua polkupyörää tai kevyttä sähköajoneuvoa ja veren alkoholipitoisuus ajon aikana tai sen jälkeen on vähintään 1 promillea tai vähintään 0,44 milligrammaa alkoholia litrassa uloshengitysilmaa.

Lakialoitteessa esitetään lisäksi, että pakkokeinolain (806/2011) 9 luvun 2 § muutetaan siten, että poliisimies voi määrätä moottorikäyttöisen ajoneuvon, moottorittoman ajoneuvon, moottorilla varustetun polkupyörän tai kevyen sähköajoneuvon kuljettajan tai muussa rikoslain 23 luvussa tarkoitettussa tehtävässä toimivan kokeeseen, joka tehdään tämän mahdollisesti nauttiman alkoholin tai muun huumausaineen toteamiseksi. Kokeesta kieltäytymisen taikka kokeen suorittamisen turvaamisen tai luotettavan koetuloksen saamisen vuoksi voidaan toimittaa henkilönkatsastus, johon ei tarvita pidättämiseen oikeutetun virkamiehen päätöstä.

PERUSTELUT

Sähköpotkulaudat ovat tarjonneet ihmisille uudenlaisen tavan liikkua erityisesti kaupunkialueilla, mutta niiden yleistymisen on myös lisännyt sähköpotkulautaonnettomuuksia. Suurin osa sähköpotkulautaonnettomuuksista on tapahtunut alkoholin vaikutuksen alaisena. Turussa tehdyn tutkimuksen (2021) mukaan sähköpotkulaudoilla kaatuneista ja kasvomurtumadiagnoosin saaneista 91 % oli humalassa. Päihtyneenä reaktiokyky hidastuu ja liian suuri tilannenopeus johtaa onnettomuuksiin. Näistä aiheutuu pahimmillaan yksilölle traumaattisia aivoverenvuotoja, jotka aiheuttavat pysyvää vammautumista ja työkyvyttömyyttä. Lisäksi onnettomuuksista aiheutuu yksilöille, sivullisille sekä yhteiskunnalle lisääntyneitä kustannuksia terveydenhuollon kuormituksen ja työkyvyttömyyden kautta.

Ongelmallista on, että sähköpotkulautojen käyttäjät eivät myöskään välttämättä tunne tai noudata liikennesääntöjä tai palveluntuottajien antamia ohjeita sähköpotkulautojen käytöstä. Liikenneturvan keväällä 2020 tekemän kyselyn mukaan joka viides suomalainen luulee, että laki ei kiellä tai rajoita humalassa pyöräilyä. Koska sähköpotkulaudoilla kuljetaan pyöräilyn säännöillä, myös

Lakialoite LA 27/2021 vp

niillä ajamiseen päihtyneenä liittyy epätietoisuutta. Tällä hetkellä Suomen laki ei määritä promillerajaa pyöräilyyn tai sähköpotkulaudalla ajamiseen, vaikka lailla puututaankin päihtyneenä ajamiseen.

Suurin osa sähköpotkulaudoista lasketaan kevyiksi sähköajoneuvoiksi, ja niihin sovelletaan lakia liikennejuopumuksesta moottorittomalla ajoneuvolla. Rikoslain (39/1889, 23 luku 3 §) mukaan moottorikäyttöistä ajoneuvoa, kuten autoa, päihtyneenä kuljettava voidaan tuomita rattijuopumuksesta sakkoihin tai vankeuteen, mikäli veren alkoholipitoisuus on 0,5 promillea tai yli. Saman luvun 9 §:n mukaan myös moottorittoman ajoneuvon, kuten sähköpotkulaudan tai pyörän, kuljettaja voidaan tuomita rattijuopumuksesta sakkoihin tai jopa kolmen kuukauden vankeuteen, jos hän aiheuttaa vaaraa muille tienkäyttäjille alkoholin tai huumaavan aineen vaikutuksen alaisena. Tankojuoppoudesta ei kuitenkaan voida sakottaa tai tuomita, mikäli konkreettista vaaraa ei aiheudu toiselle tienkäyttäjälle. Poliisilla ei ole käytännössä oikeutta puhalluttaa epäiltyjä ilman jo aiheutunutta vaaraa tai tapaturmaa. Jotta Suomen poliisilla olisi aidosti mahdollisuus puuttua pyörillä, sähköpyörillä ja sähköpotkulaudoilla päihtyneenä ajamiseen, esitetään rikoslakiin kirjatavan promilleraja 1,0 tai yli.

Edellä olevan perusteella ehdotamme,

että eduskunta hyväksyy seuraavat lakiehdotukset:

1.

Laki

rikoslain 23 luvun 9 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan rikoslain (39/1889) 23 luvun 9 §, sellaisena kuin se on laissa 1611/2015, seuraavasti:

Lakialoite LA 27/2021 vp

23 luku

Liikenne rikoksista

9 §

Liikennejuopumus moottorittomalla ajoneuvolla

Joka tienkäyttäjänä kuljettaa moottoritonta ajoneuvoa, moottorilla varustettua polkupyörää tai kevyttä sähköajoneuvoa nautittuaan alkoholia niin, että hänen verensä alkoholipitoisuus ajon aikana tai sen jälkeen on vähintään 1,0 promillea tai että hänellä tällöin on vähintään 0,44 milligrammaa alkoholia litrassa uloshengitysilmaa, on tuomittava *liikennejuopuksesta moottorittomalla ajoneuvolla* sakkoon tai vankeuteen enintään kolmeksi kuukaudeksi.

Liikennejuopuksesta moottorittomalla ajoneuvolla tuomitaan myös tienkäyttäjä, joka kuljettaa alkoholin tai muun huumaavan aineen vaikutuksen alaisena kävelynopeutta nopeammin käsikäyttöistä tai sellaista jalankulkua avustavaa tai korvaavaa liikkumisvälinettä, jossa on enintään 1 kilowatin tehoinen sähkömoottori ja jonka suurin rakenteellinen nopeus on enintään 15 kilometriä tunnissa, ja siten aiheuttaa vaaraa toisen turvallisuudelle.

Liikennejuopuksesta moottorittomalla ajoneuvolla tuomitaan niin ikään se, joka kuljettaa moottoritonta ajoneuvoa, moottorilla varustettua polkupyörää tai kevyttä sähköajoneuvoa käytettyään alkoholia, huumaavaa ainetta tai tällaista ainetta ja alkoholia niin, että hänen kykynsä tehävän vaatimiin suorituksiin on huonontunut.

Tämä laki tulee voimaan _____ päivänä _____ kuuta 20 ____.

2.

Laki

pakkokeinolain 9 luvun 2 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan pakkokeinolain (806/2011) 9 luvun 2 § seuraavasti:

Lakialoite LA 27/2021 vp

9 luku

Erityisiin tutkintakeinoihin liittyvät pakkokeinot

2 §

Koe nautitun alkoholin tai muun huumaavan aineen toteamiseksi

Poliisimies voi määrätä moottorikäyttöisen ajoneuvon, moottorittoman ajoneuvon, moottorilla varustetun polkupyörän tai kevyen sähköajoneuvon kuljettajan tai muussa rikoslain 23 luvussa tarkoitettussa tehtävässä toimivan kokeeseen, joka tehdään tämän mahdollisesti nauttiman alkoholin tai muun huumaavan aineen toteamiseksi. Kokeesta kieltäytymisen taikka kokeen suorittamisen turvaamisen tai luotettavan koetuloksen saamisen vuoksi voidaan toimittaa henkilönkatsastus, johon ei tarvita pidättämiseen oikeutetun virkamiehen päätöstä. Koe on tehtävä siten ja sellaisella menetelmällä, ettei siitä aiheudu tarpeetonta tai kohtuutonta haittaa tutkittavalle.

Tulli- ja rajavartiolaitoksella sekä Liikenteen turvallisuusviraston liikennettä valvomaan määrämällä virkamiehellä on tehtävässään sama toimivalta kuin poliisimiehellä 1 momentin mukaan.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

Helsingissä 2.7.2021

Mia Laiho kok
Terhi Koulumies kok
Pauli Kiuru kok
Ruut Sjöblom kok
Paula Risikko kok
Sari Multala kok
Pia Kauma kok
Mari-Leena Talvitie kok
Anna-Kaisa Ikonen kok
Timo Heinonen kok
Markku Eestilä kok
Kari Tolvanen kok
Anne-Mari Virolainen kok
Sari Sarkomaa kok